

поведінки і вимогами життя в демократичних суспільствах;
є) формування відкритого світового ринку, де домінують ті країни, котрі перетворили освіту в національний пріоритет номер один;
ж) перехід до інформаційної стадії соціального розвитку з розвиненим демократичним устроєм, де формування в системі освіти автономних і розвинених особистостей стає нагальною необхідністю;
з) істотне заміщення рухомими зображеннями та звуками необхідних для традиційного текстового навчання каналів інформації, що виявляється у відсутності серед молоді прагнення до читання, оскільки це швидко її втомлює.

Розвиток глобального процесу інформатизації суспільства веде, як відомо, до формування не лише нового інформаційного середовища існування людей, але й нового, інформаційного стилю їх життя та професійної діяльності.

Саме у цьому контексті слід розглядати тенденції поглиблення і взаємозв'язку європейських систем освіти у різних країнах. Відповідну роль відіграє тут Болонський процес, що створює умови для суттєвого зростання мобільності студентів і викладачів. В ідеалі і ті й інші матимуть можливість чи не щосеместру змінювати університет і країну. Зрозуміло, що українцям до цього ще далеко, зважаючи на певні візові обмеження, існуючі сьогодні. Але слід пам'ятати й те, що наших спеціалістів у Європі чекають лише як дуже підготовлених спеціалістів, які придатні до роботи. Отже модернізація вітчизняної освіти повинна відбуватись по багатьом напрямкам, зважаючи на невідворотність євроінтеграції і для нашої спільноти.

*Кожем'якіна О.М. – канд. філос. н.
(Черкаси, ЧДТУ)*

ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасна політична ситуація в Україні, особливо останнім часом, відрізняється значною нестабільністю. Тому нинішній стан соціуму можна визначити як соціально незбалансований стан. Таку ситуацію називають "дисипативною", яка характеризується швидкими змінами в соціальній структурі, невірноваженими процесами політичного розвитку і ускладненнями порядку.

Україна знаходиться на етапі зміни, становлення, переходу. В категорії "перехід" можна виокремити два ключові моменти: наявність стану, який передує і є висхідним, базовим, та стан відносно кінцевий, що відображає певний результат, реалізацію мети. За Кримським С.Б., перехідний процес характеризується декількома суттєвими ознаками:

а) варіативністю, розмаїттям форм, моделей, шляхів просування до стабільного стану;

б) структурною напруженістю, “розхитуванням” вихідних структур;

в) протистоянням, опозицією неорганізованого та впорядкованого матеріалу, стихійності та програмованості змін;

г) “кентавроподібністю” утворень перехідного процесу, виникненням явищ, які сполучають риси протилежних тенденцій, аспектів, вимог [1, 5].

Остання ознака є своєрідним проявом аглютинації (від лат. *agglutinatio* – склеювання), передбачаючи поєднання елементів, ознак, властивостей різних об’єктів, систем, що мають різні ступені новизни та складності, в результаті отримуючи інший статус власного буття, іншу форму.

Близьким до такого тлумачення використовується термін “соціальна трансплантація”, що припускає штучне прищеплення, перенесення, копіювання певних елементів іншої системи. Аналізуючи ситуацію перехідного періоду посткомуністичних країн, термін “трансплантація” вживають в розумінні щеплення до організму східноєвропейських суспільств певного числа інституцій або механізмів, які вважаються “розвинутішими”, з метою поліпшення функціонування та потенціалу розвитку цього організму. Але в цьому випадку необхідно враховувати можливість своєрідного “відторгнення”, поглиблення соціальної кризи в результаті неприйняття, протесту, негативної суспільної реакції.

Для оптимізації такої ситуації, недопущення схожих наслідків створюється своєрідна концепція “виходу”, яка розглядає суспільну модернізацію в іншому ракурсі: мається на увазі не спрощена імітація або штучне приєднання до іншої універсальної (як варіант, західної – європейської, або американської) моделі, а пошук нових рішень, беручи до уваги історичний, національний, культурний вимір змін.

Україна має вибрати власний, самобутній шлях політичного, соціального, економічного, культурного розвитку задля забезпечення стабільності, розвитку демократії та становлення громадянського суспільства. В якості ідеалу розглядається американська модель демократії. Але неможливо штучно пересадити певну інституцію на інший політико-культурний ґрунт з очікуванням схожих результатів.

Таким чином, перед Україною відкриваються як мінімум три варіанти політичного розвитку:

- євроцентристська орієнтація, з поступовим входженням в єдину Європу, використовуючи регіональні альянси з Польщею, Чехією, Угорщиною та іншими європейськими країнами;

- євразійська орієнтація, що базується на тісних стосунках з Росією, Казахстаном, середньоазійськими та кавказькими державами;

- власний, незалежний шлях з орієнтацією на світові центри економічного розвитку [2, 436].

Найоптимальнішим є поєднання всіх трьох шляхів, з домінацією на першому – євроінтеграційному курсі. Важливо при цьому зберегти власну національну самобутність. Мета євроінтеграції, враховуючи всі гаразди і негаразди, в якості одного зі значних позитивних моментів реалізує стимул до перетворень, до розвитку задля наближення до ефективно діючої європейської соціально-економічної моделі.

Література.

1. Кримський С. Концептуальний лад аналізу перехідного періоду // Наукові записки. Т.8. Філософія, право. – К., 1999. – С. 4–10.
2. Культура. Ідеологія. Особистість. / Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. – К., 2002.

*Козловець М.А. – канд. філос. н.
(Житомир, ЖДУ)*

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Перед Україною як суверенною державою постала проблема пошуку формули інтеграційних процесів в європейські та світові структури, передусім, з погляду осмислення того місця, яке вона має посісти в сучасному глобалізованому світі, адекватного співвіднесення внутрішніх проблем українського суспільства із європейськими і загальносвітовими тенденціями.

2. Подальший розвиток євроінтеграційних процесів дедалі більше загострює проблему збереження національно-культурних пріоритетів, перспектив з національною ідентичністю, особливо для української держави. Євроінтеграція може, з одного боку, розширити культурні обрії українського суспільства, посилити його дієздатність, збагатити палітру фарб буття, а з другого, - підірвати його життєві сили, зумовлювати моральний занепад і деградацію, розмивати культурну та етнонаціональну ідентичність.

3. Після проголошення незалежності України поряд з вирішенням таких проблем, як розвиток демократії, формування національної економіки ринковим статусом, розбудова збройних сил, впровадження національної валюти, модернізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій та адаптація до європейського й міжнародного контексту тощо, з усією гостротою постала проблема формування національної ідентичності.

4. У спадок від СРСР Україна дістала вкрай строкате етнонаціональне суспільство, “елементи” якого перебувають у різних ціннісно-цілісних обрядах, часових паралелях, користуються різними засобами